

Beleidsplan

PAROCHIE DE GOEDE HERDER

Geloofsgemeenschappen

*H. Nicolaas - Haps
H.H. Hubertus en Barbara - Sint Hubert
H. Familie - Langenboom
H. Willibrordus - Mill
St. Joseph - Wilbertoord*

R.K. Parochie De Goede Herder

omvat de geloofsgemeenschappen:

H. Nicolaas - Haps

H.H. Hubertus en Barbara - Sint Hubert

H. Familie - Langenboom

H. Willibrordus - Mill

St. Joseph - Wilbertoord

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	1
2. Wat is onze pastorale visie?	1
3. Hoe is de situatie in Parochie De Goede Herder	3
4. Wat willen we als parochie bereiken?.....	5
5. De Goede Herder geconcretiseerd in de 5 pastorale deelgebieden	6
a. Gemeenschapsopbouw.....	6
b. Individueel en groepspastoraat	7
c. Catechese.....	7
d. Liturgie	7
e. Diaconie	8
6. Tot slot	9
Bijlage: gebouwenplan	10

R.K. Parochie De Goede Herder

omvat de geloofsgemeenschappen:

H. Nicolaas - Haps

H.H. Hubertus en Barbara - Sint Hubert

H. Familie - Langenboom

H. Willibrordus - Mill

St. Joseph - Wilbertoord

BELEIDSPLAN PAROCHIE DE GOEDE HERDER

"De parochie De Goede Herder (PDG) wil als bestaande geloofsgemeenschap zorgzaam zijn en een thuis zijn voor allen die bij haar aangesloten zijn en voor allen die een beroep op haar doen."

1. Inleiding

Tegen deze achtergrond zijn de 5 parochies vanaf 2005 gaan samenwerken als de Pastorale Eenheid Regio Mill (PEM).

Toen het op 1 december 2014 één parochie werd kreeg deze de naam Parochie Regio Mill (PRM).

Na tijd van overleg is op 7 mei 2017 de keuze gevallen op de naam "De Goede Herder".

De parochie wil hierbij aansluiten bij het beeld van Christus als de Goede Herder die liefdevol en zorgzaam omziet naar elk schaap van zijn kudde.

Het pastoraal team (d.w.z. onze beide pastores), pastoraatsgroep en het bestuur hebben nagedacht over de toekomst van de parochie, de kansen die er liggen, maar ook rekening gehouden met de kwetsbaarheid van de geloofsgemeenschap. In dit beleidsplan is vastgelegd wat de plannen voor de (nabije) toekomst zijn. Voor de komende 5 jaar zal dit beleidsplan de leidraad vormen voor de invulling van het pastorale werk. Dit beleidsplan pretendeert niet de oplossing te bieden voor alle vragen en uitdagingen die we als parochie hebben in de kerk en de samenleving van onze regio, maar kan ons wel helpen keuzes te maken en bewust een bepaalde richting in te gaan.

Dit is nodig omdat het door de geringe omvang van het pastorale team niet mogelijk is alle vragen en uitdagingen direct aan te pakken. Er zal daarom ook ingezet worden op een ruime betrokkenheid en inzet van parochianen en anderen bij de verschillende pastorale velden.

Om tot een realistisch en passend pastoraal beleidsplan te komen is het nodig eerst een beeld te schetsen van de situatie van dit moment.

Daartoe stellen we enkele vragen aan de orde:

- Wat is onze pastorale visie?
- Hoe is de situatie binnen Parochie de Goede Herder?

De antwoorden op deze twee vragen vormen de basis voor het bepalen van het pastoraal beleid.

2. Wat is onze pastorale visie?

Een parochie is een *geloofsgemeenschap* en heeft een missionaire taak naar binnen en naar buiten gericht. Het is een plek waar we samen ons geloof delen, verdiepen en vieren. Dit doen we al van oudsher, met anderen in onze gemeenschappen, in onze dorpen in het vertrouwde kerkgebouw.

Er is bovendien een diaconale verbondenheid want we dragen zorg voor elkaar.

Vanuit de geloofsgemeenschap is er oog voor de zieken, zwakken en voor mensen die behoefte hebben aan troost en bemoediging. Dit is vanzelfsprekend niet enkel een taak voor de leden van het pastoraal team, maar voor iedere gelovige.

In het boek Handelingen (o.a. Handelingen 2;42-57) worden bij herhaling vier kenmerken zichtbaar van de eerste christenen; vier wijzen, waarop zij gemeenschap vormen –ecclesia ofwel kerk zijn– en zo hun geloof tot uitdrukking brengen.

- "Zij leven naar het onderricht van de apostelen."
- "Zij zoeken naar vormen van gemeenschappelijk leven."
- "Zij delen naar behoefte goederen en bezittingen met elkaar."
- "Zij ontmoeten elkaar bij het breken van het brood."

Juist met Pinksteren klinkt in de kerk het verhaal van het neerdalen van de Heilige Geest over de apostelen en hun mensen als zij bij elkaar zijn in Jeruzalem. Zij weten dan ineens hoe zij het verhaal van God en Jezus ter sprake moeten brengen in de taal die mensen eigen is.

Precies dat vertellen van het verhaal van God en Jezus is wat zij met de Hemelvaart van Jezus meekrijgen. Het verhaal van Hemelvaart vertelt hoe Jezus de apostelen zegt dat ze met spanning moeten gaan uitkijken naar wanneer, of hoe Hij terug zal komen, maar dat ze hun verantwoordelijkheid moeten nemen voor hun verkondigingstaak. Dat is hun zending, hun apostolaat zoals het vroeger ook wel eens gezegd werd.

Niet alleen de apostelen hebben de H. Geest ontvangen. Ieder van ons is op een bepaalde manier door de H. Geest begaafd gemaakt en met talenten bekleed en kan op eigen wijze bijdragen aan het leven van de christelijke gemeenschap. Ieder heeft daar dan ook zijn of haar verantwoordelijkheid in.

Zo bezien komt naast de betekenis en de taak van een geloofsgemeenschap naar binnen nog een betekenis en de taak naar voren: die naar buiten.

Net als de kerkgemeenschap van de apostelen en Zijn leerlingen in Jeruzalem, heeft een parochie ook haar missionaire opdracht.

Eenzijds is de parochie een *lokale geloofsgemeenschap* van mensen. Zo'n gemeenschap krijgt in de loop der jaren een vaste en vertrouwde vorm. Waar een groep mensen samen is daar ontstaat een consensus op basis van onderlinge relaties, verhoudingen, gebruiken, behoeftes, vragen en verwachtingen. Als een gemeenschap van gelovigen is een parochie in zekere zin gericht op zichzelf: op die manier waarborgt zij de zorg voor de leden van de eigen gemeenschap en het behoud van haar vertrouwde vorm.

Anderzijds heeft een parochie een missionaire taak.

Dit brengt een heel eigen dynamiek met zich mee. Op deze manier bekeken is een parochie niet alleen op zichzelf gericht maar kijkt zij ook naar buiten. Zij stijgt in gedachten boven de eigen bekende gemeenschap uit.

Meer concreet: zij heeft haar oog ook gericht op de plaats (het dorp) waar zij deel van uit maakt. Oog hebben voor een parochie met een missie wil zeggen dat je ziet en ervaart dat een geloofsgemeenschap voortdurend verandert. Want kerk en samenleving kenmerken zich door een sterke wisselvalligheid, die onzeker maakt. Je leven kunnen overzien en levensbepalende keuzes doen ligt in deze tijd niet meer voor de hand. Voor een kerkdorp betekent dit, dat bewoners niet zozeer blijven, maar eerder gaan en komen, zich veelal slechts een bepaalde, soms korte tijd, ergens voor engageren. Mensen verbonden zich van oudsher duurzaam met een geloofsgemeenschap. In deze tijd doen mensen dat minder en minder. Zij zoeken op een andere manier naar verbondenheid.

De maatschappij en de cultuur veranderen voortdurend en daarin moet men als parochie de juiste verhoudingen vinden.

Vanuit de zorg voor de eigen gemeenschap, o.a. door catechese en diaconie, gevoed en geïnspireerd door het vieren van de sacramenten in het algemeen en de Eucharistie in het bijzonder, ontstaat de zending naar de wereld. Dit is ook de betekenis van het "Ite missa est" aan het einde van de H. Mis: de aanwezigen worden niet zozeer de kerk uitgezonden, maar de wereld ingezonden.

Alle parochianen dragen dus afzonderlijk en samen op eigen wijze een verantwoordelijkheid om Christus' woord en boodschap zichtbaar te maken in de wereld.

Wie willen we zijn als parochie?

De huidige tijd wordt gekenmerkt door een opvallend proces van ontkerkelijking. Tegelijkertijd is de behoefte aan verbondenheid en aan zingeving nog steeds onverminderd groot. We hebben ons op het standpunt gesteld, dat we als parochie juist aan deze behoeften onze aandacht en inzet zouden moeten geven.

Een tweede vraag die in de huidige tijd relevant is betreft de doelgroep: voor wie doen we het? Wie horen er bij? Willen we ons alleen richten op 'parochianen', op degenen die gedoopt zijn of zien we het breder? We zijn van mening dat onze parochie zich zou moeten richten op 'gemeenschapsvorming'. Iedereen in onze dorpsgemeenschappen hoort erbij.

We zien het proces van ontkerkelijking niet als een bedreiging maar eerder als een uitdaging. We merken dat er om ons heen nog steeds (steeds meer?) behoefte bestaat aan verbondenheid, zingeving en spiritualiteit. Je kunt denken aan de pelgrimsreizen naar Santiago de Compostella en aan de vele Boeddhabeelden die je her en der ziet. Denk bijvoorbeeld ook aan bedevaarten, een kaarsje opsteken bij Maria, de vele kapellen - ook die nieuw gebouwd worden.

Veel mensen willen hoogte- en dieptepunten in hun leven niet meer vieren in kerkelijk verband, maar stellen wel prijs op een vormgeving waarin 'de diepere laag van het leven' wordt benoemd. Wij vinden dat ze daarvoor bij onze parochie terecht zouden moeten kunnen.

Wij willen daarom breder denken dan de traditionele activiteiten die we gewend zijn. Dat betekent wel dat we deze koesteren en, zolang als dat mogelijk is, vanuit iedere kern willen blijven uitvoeren. Daarnaast willen we echter ook kijken welke andere activiteiten we kunnen opzetten. Dat zullen dan activiteiten zijn die te maken hebben met:

- gemeenschapsvorming
- de mogelijkheid om je verhaal te kunnen vertellen
- zingeving in brede zin.

We willen uitzoeken welke nieuwe wegen we kunnen gaan bewandelen.

3. Hoe is de situatie in Parochie De Goede Herder

Hoe hebben de geloofsgemeenschappen waaruit de parochie De Goede Herder is ontstaan, zich gehouden in de afgelopen decennia van ingrijpende veranderingen in onze westerse cultuur en in de katholieke kerk van Nederland?

Onze parochie bestaat uit 5 geloofsgemeenschappen die tot voor kort afzonderlijke parochies waren, maar die in het kader van herindeling, die de bisschop in het licht van de veranderde tijd noodzakelijk vond, zijn samengevoegd tot één parochie.

Maar deze vijf geloofsgemeenschappen hebben wel een eigen karakter en een eigen geschiedenis. De geschiedenis maakt duidelijk hoe pastoraat nabij (dat wil zeggen in directe relatie tot de eigen woon- leefomgeving van gelovige mensen) de eeuwen door heeft plaatsgevonden, en vandaag de dag nog plaatsvindt. En de toekomst zal dan niet veel anders zijn. Maar ook onze vijf geloofsgemeenschappen hebben, net als veel Nederlandse parochies, ervaren hoe de tijden zorgelijk zijn geworden.

De vertrouwdheid van de mensen met hun kerk en de vanzelfsprekendheid van (voort)bestaan van de eigen geloofsgemeenschap staan onder druk. Bij het parochiebestuur en het pastorale team leeft de hoop dat in parochie De Goede Herder de komende jaren pastorale stappen gezet kunnen worden om weer een vruchtbaar evenwicht te krijgen tussen enerzijds de parochie als geloofsgemeenschap en anderzijds onze missionaire zending.

Een concreet punt van zorg...

Veel parochies in ons land en in Europa hebben te maken met "vergrijzing", leegloop en soms het sluiten van kerken. De realiteit is dat zowel ouderen als jongeren vaak onbekend, onverschillig en ongeïnteresseerd zijn met betrekking tot het christelijk geloof en de katholieke kerk.

Daar heeft ook onze parochie mee te maken. Om als parochie vitaal te blijven is het noodzakelijk de jonge generatie ruimer te bereiken en aan te spreken.

Medewerking gevraagd

Elke parochiaan wordt uitgenodigd om hiertoe geloof, ervaring en talenten te delen en in te zetten. Dit kan op de eerste plaats in het eigen gezin en de eigen omgeving. Maar ook door een gastvrije houding aan te nemen ten opzichte van nieuwe parochianen en hen van harte welkom te heten.

Op die manier wordt een grote bijdrage geleverd aan de kracht, de levendigheid en diversiteit van onze geloofsgemeenschap.

Onmogelijke opdracht?

De omvang van de uitdaging die voor ons ligt is zo groot, dat ze voor een lokale geloofsgemeenschap overweldigend kan zijn.

Of misschien toch niet?

Parochie De Goede Herder is geworteld in een goede vruchtbare bodem. De kerk is voor veel velen geen onbekende. Wij kunnen ons gelukkig prijzen met vijf open kerkgebouwen voor vijf -nog relatief vitale- geloofsgemeenschappen. Daardoor is de kerk voor velen nooit ver weg, zowel letterlijk als figuurlijk.

Moet het nu echt anders...?

Als parochie De Goede Herder staan we wellicht aan het begin van een ingrijpende operatie: we zullen meer missionair moeten worden. Voorlopig verkeren we in de gelukkige omstandigheid dat er op korte termijn geen kerken gesloten hoeven te worden, maar dat mag ons niet doen indoezelen!

Inventarisatie: kracht en kwetsbaarheid

Hoe is het dan gesteld met de kracht en de kwetsbaarheid van Parochie De Goede Herder?
Op veel momenten toont onze parochie zich redelijk vitaal.

- In het weekeinde worden de Eucharistievieringen in de vijf geloofsgemeenschappen nog redelijk bezocht
- Het merendeel van de (vaste) bezoekers bestaat uit ouderen.
- Het aantal communicanten, vormelingen en het ontvangen van de overige sacramenten vertoont een duidelijke neergaande lijn; dit heeft onze voortdurende aandacht.
- Het aantal koren in onze parochie is nu nog goed. Het ledenaantal loopt echter terug door vergrijzing.
- Bovendien zijn er veel (oudere) vrijwilligers actief.
- Er zijn nog voldoende acolieten en misdienaars. Het aantal kosters is voldoende.
- Rondom de grote kerkelijke feestdagen is er een grotere betrokkenheid en deelname aan vieringen door parochianen.
- Er is geen P.C.I. (Parochiële Caritas Instelling).
- De financiële situatie van de meeste geloofsgemeenschappen is reden tot zorg.
- De situatie rond het onderhoud van de gebouwen is wisselend (zie hiervoor gebouwenplan).
- Er is weinig contact met de plaatselijke katholieke basisscholen.
- De parochie maakt enigszins gebruik van moderne communicatiemiddelen; hier is uitbreiding nodig en is wenselijk.
- Er is een bescheiden parochieblad.

De parochie heeft een actieve pastoraatsgroep die een wezenlijke bijdrage levert aan het beleid op pastoraal terrein (liturgie, diaconie, catechese en kerkopbouw). Maar dit alles neemt niet weg dat de kwetsbaarheid van de parochie steeds meer zichtbaar wordt.

4. Wat willen we als parochie bereiken?

Wat zijn de ambities van parochie De Goede Herder?

Bij dit onderdeel worden een aantal ambities van parochie De Goede Herder op een rij gezet: hoopvolle en mogelijke doelstellingen voor de toekomst. Welke van deze ambities verwezenlijkt kunnen worden zal moeten blijken, maar ze moeten worden gezien als richtlijnen voor pastorale keuzes in de toekomst.

De parochie De Goede Herder wil een pluriforme gemeenschap zijn naar leeftijd en culturele achtergrond, een plek waar elke mens welkom is, zich thuis voelt en gehoord weet. De parochie heeft oog voor allen die op haar pad komen, die we onze medeburgers noemen, ongeacht de religieuze, sociale en culturele achtergrond. Dit komt enerzijds tot uiting bij de diaconale zorg, anderzijds door presentie en vertegenwoordiging bij allerhande lokale gebeurtenissen en activiteiten. De diaconale activiteiten vanuit de parochie moeten nog groeien.

De parochie blijft betrokken bij grote buitenlandse projecten zoals de jaarlijkse Wereldmissiemaand, Adventsactie, Vastenactie en Pinksteractie omdat hierdoor tot uitdrukking komt dat we een deel zijn van de wereldkerk en een missionaire opdracht hebben.

Ook de pastorale en diaconale zorg voor leden van de eigen gemeenschap moet steeds meer inhoud krijgen. Hierbij is te denken aan bezoeken aan zieken en eenzame alleenstaanden en hen die in geestelijke en financiële nood verkeren. Hiervoor wordt een ruim beroep gedaan op vrijwilligers.

De betrokkenheid van parochianen om als vrijwilliger bij te dragen aan de vitaliteit van de gemeenschap is zeer zeker aanwezig, hoewel jongeren het vaak laten afweten.

Rondom de pastorale velden van liturgie, catechese, diaconie en kerkopbouw zijn groepen parochianen die zich actief inzetten.

De pastoraatsgroep is klankbord naar parochianen en ondersteunt de pastores bij het bedenken en organiseren van activiteiten binnen de vijf pastorale velden (zie blz. 6 t/m 8). Zij helpt de vrijwilligers en werkgroepen met elkaar te verbinden.

In de vijf geloofsgemeenschappen moet steeds meer het besef groeien, dat we één parochie zijn. Enerzijds behouden de vijf geloofsgemeenschappen hun eigenheid door de kracht van elke gemeenschap te gebruiken, te voeden en in te zetten, anderzijds kunnen de vijf gemeenschappen elkaar ondersteunen en aanvullen waar dit nodig is of waar dit de vitaliteit van de gehele parochie ten goede komt.

Op die manier gebruiken we de kracht van elke gemeenschap en kunnen we elkaar steunen in onze kwetsbaarheid, want daar waar gemeenschappen kwetsbaar zijn moeten ze elkaar dragen en helpen.

Wij zijn deel van het bisdom 's Hertogenbosch, dat samen met zes andere bisdommen de Nederlandse kerkprovincie vormt.

5. De Goede Herder geconcretiseerd in de 5 pastorale deelgebieden

In het navolgende onderscheiden we vijf pastorale deelgebieden, waarbij we ons ervan bewust zijn dat er tussen deze gebieden veel overlap bestaat en ze sterk samenhangen. De eronder liggende pastorale visie werkt in al deze gebieden door, waardoor die samenhang versterkt wordt. We onderscheiden ze hier om makkelijker tot beleidsvoornemens te kunnen komen.

a. Gemeenschapsopbouw

Gemeenschapsopbouw draagt op een eigen wijze bij aan de ontwikkeling van een katholieke geloofsgemeenschap. In de eerste plaats doet zij dit door de betrokkenheid van mensen bij die geloofsgemeenschap te versterken en te verdiepen.

Ook stimuleert gemeenschapsopbouw activiteiten om mensen te bereiken, die zich niet tot nauwelijks verbonden voelen met de geloofsgemeenschap en werkt zij mee aan "het kerkelijk gezicht naar buiten".

In de tweede plaats draagt kerkopbouw zorg voor een tot stand komen van een pastorale organisatie die de missionaire opdracht kan dragen en vervullen. Dat betekent, dat zij een goede bestuurlijke en pastorale inrichting van de parochie probeert te bevorderen.

In de derde plaats zal kerkopbouw stimuleren dat er sprake is van een adequate zorg voor vrijwilligers, informatie en communicatie, administratieve organisatie en huisvesting. Bovendien vraagt gemeenschapsopbouw in deze tijd om stil te staan en aandacht te hebben voor de jongere generatie. We kunnen en mogen deze groep niet afdoen met de opmerking dat de jeugd niet religieus of ongodsdienstig is. Integendeel, ook bij de jongeren klinken vele religieuze en spirituele vragen in hun levens door.

Een veel gehoorde opmerking is: "Ik ben gelovig, maar de kerk heb ik niet nodig". Of: "Geloven doe ik wel voor mezelf, op mijn manier".

Als katholieke kerk moeten wij ons de vraag stellen wat de geloofsgemeenschap voor jongeren kan betekenen.

b. Individueel en groepspastoraat

Bij pastoraat gaat het om aandacht en zorg voor degenen die bij de gemeenschap horen. Zoals uit onze naamgeving al blijkt willen we als parochie aansluiten bij het beeld van Christus als de Goede Herder die liefdevol en zorgzaam omziet naar elk schaap van zijn kudde.

We stellen vast dat in onze dorpen meerdere organisaties zich bezig houden met zorg en aandacht voor hen die ziek, eenzaam of bedrukt zijn. Betekent dit dat wij geen taak meer hebben op dit vlak omdat anderen het al doen? Wij zijn van mening dat ook de kerk op dit vlak een taak heeft, waarbij we in eerste instantie denken aan samenwerking met al die organisaties en overzicht houden (zien we niemand over het hoofd?). In tweede instantie kunnen we als Parochie De Goede Herder met haar vijf geloofsgemeenschappen een eigen specifieke bijdrage leveren. Men mag ons in het bijzonder aanspreken als er zingevingsvragen spelen.

Ook kunnen we specifieke activiteiten organiseren voor specifieke doelgroepen als vorm van groepspastoraat. Te denken is aan een jaarlijkse bijeenkomst voor minder mobiele ouderen, die niet zo makkelijk mee naar de kerk kunnen.

c. Catechese

Bij catechese is de overdracht van ons geloofsgoed een belangrijke en uitdagende opdracht. De tijd waarin we leven, waarin steeds meer mensen mondig zijn, vraagt om eerlijke, heldere en doordachte antwoorden.

Een probleem dat echter dikwijls ter sprake komt is, dat er juist weinig kennis is van de christelijke boodschap en in het bijzonder de katholieke interpretatie ervan in het leven van alle dag.

Dat geldt niet enkel voor mensen buiten, maar ook binnen de geloofsgemeenschap. Wij moeten als parochie in onze tijd missionair zijn. Hiervoor is het noodzakelijk dat we weten en kunnen verwoorden waar het Evangelie en de katholieke traditie voor staan. We moeten een eigen en herkenbare boodschap hebben voor degenen tot wie wij ons richten of die zich tot ons wenden.

Een gedegen geloofskennis creëert juist de ruimte voor discussie en verdieping, voor zowel onenigheid als eensgezindheid. Catechese, en het geloofsgesprek samen, kunnen bekende en nieuwe parochianen inspireren en enthousiast maken.

Met het oog op de toekomst van de parochie klinkt de vraag door hoe het Evangelie vertaald kan worden naar de belevings- en begrippenwereld van de jonge generatie.

Naast de traditionele activiteiten (doop-, communie- en vormselvoorbereiding) willen we ook denken aan activiteiten die in bredere zin te maken hebben met 'zingeving' en 'spiritualiteit', om zodoende ook mensen te bereiken die wat verder weg van de kerkelijke gemeenschap staan.

d. Liturgie

In de liturgie is het samen bidden en samen vieren de grote troef die wij hebben als geloofsgemeenschap. Hierin valt alles samen: van catechese tot diaconie, van overweging tot gebed, van persoonlijke inkeer tot gemeenschapszin. Onder liturgie verstaan we een samenkomst van gelovigen om het leven en het geloof te vieren (eucharistie), in de woorden van de Heilige Schrift, in een viering van woord en gebed, in sacramentele tekens, in gebaren, met zang en muziek, om zo tot ontmoeting te komen met God en met elkaar.

Als wij een missionaire geloofsgemeenschap willen zijn, moeten we ook een biddende gemeenschap zijn. Het leven van de geloofsgemeenschap is ook een leven met gebed. Daar ontmoeten de geloofsgemeenschap en de Verrezen Heer elkaar. De realiteit is echter dat veel

jongeren en jonge gezinnen weinig voeling hebben met het vieren van de Eucharistie, of er weinig tijd voor vrijmaken.

We moeten ons de vraag stellen: hoe kunnen we uitnodigend zijn voor de jongere generatie? Hoe kunnen we hen betrekken bij onze vierende gemeenschap?

Wellicht kunnen er vieringen gemaakt worden, waarbij jongeren meer centraal staan en muziek en taalgebruik aangepast worden. Ook thematische vieringen kunnen jongeren wellicht (meer) boeien.

Hoe kunnen binnen de liturgie verwantschap en vertrouwdheid ontstaan tussen de oudere en jongere generatie?

Bij gemeenschapsvorming is de ervaring van verwantschap en vertrouwdheid wezenlijk. De opdracht laat zich simpel verwoorden, maar is moeilijker te beantwoorden.

e. Diaconie

Diaconie is een wezenlijk kenmerk van de christelijke identiteit en daarmee van de geloofsgemeenschap of de parochie. Het is een opdracht aan ons allemaal om handen en voeten te geven aan het Evangelie van Jezus Christus door er te zijn voor onze noodlijdende medemens.

In deze turbulente tijd die de katholieke kerk doormaakt, is het nog belangrijker geworden om ons als geloofsgemeenschap te laten zien als een positieve kracht in de samenleving, als het zout der aarde. Waar mensen de gang naar de kerk steeds minder gemakkelijk maken, kan de kerk juist in de diaconie onder en tussen de mensen de waarde van het geloof zichtbaar maken in deze tijd.

We moeten streven naar een groeiende betrokkenheid van alle parochianen bij het onderkennen van de noden van de medemens in deze tijd.

In onze prestatiegerichte en individualistische maatschappij worden veel mensen onzichtbaar, worden uitgesloten, voelen zich eenzaam en is er onvoldoende besef en aandacht voor de problemen in het dagelijks leven van velen. Dat vraagt in de eerste plaats om er te zijn voor de ander op een respectvolle en aandachtige manier.

We moeten daarbij onder ogen durven zien dat er niet voor elk probleem een oplossing is, maar dat present zijn voor de ander een groot goed is.

6. Tot slot

In dit beleidsplan is een overzicht gegeven van de situatie van Parochie De Goede Herder. De vijf geloofsgemeenschappen hebben allemaal een eigen karakter. Dit is o.a. het gevolg van het feit dat ze jarenlang een zelfstandige parochie zijn geweest met een eigen pastoor. Maar ook in onze geloofsgemeenschappen hebben we te maken met ontwikkelingen die in een groter verband voorkomen: terugloop kerkbezoek, vergrijzing van de populatie, vermindering betrokkenheid bij kerk en geloof en afname financiële mogelijkheden.

Deze ontwikkelingen nodigen Parochie De Goede Herder uit tot een grote inspanning en vooral tot onderlinge samenwerking. Voor de toekomst is het van belang dat de jongere én de oudere generatie bereikt wordt en aangesproken. Hier ligt voor iedereen een missionaire taak!

Er is een uitdagende taak binnen de vijf werkvelden van de parochie: gemeenschapsopbouw, individueel en groepspastoraat, catechese, liturgie en diaconie. De geloofsgemeenschappen hebben in het verleden kunnen rekenen op veel steun van de parochianen in velerlei opzicht. Hopelijk blijft die cultuur in stand in de toekomst.

Bijlage: gebouwenplan

In onze parochie hebben we in elk van de vijf geloofsgemeenschappen (dorpen) een kerkgebouw in gebruik. Daarnaast zijn er diverse overige gebouwen in eigendom van de parochie, met name (voormalige) pastorieën, parochiecentra, kapellen en woningen. Het beleidsplan heeft betrekking op al deze gebouwen. Aspecten zoals huidig en toekomstig gebruik, beheer en onderhoud komen hierbij aan de orde. Voor een goed begrip van het bisdombeleid op het gebied van de gebouwen, is het nuttig hier te citeren uit het beleidsplan van onze bisschop, mgr. Gerard de Korte van oktober 2016:

Gebouwenbeleid: maatwerk

Een gecentraliseerd beleid rond kerksluitingen vanuit 's-Hertogenbosch heeft in het recente verleden bij menigeen kwaad bloed gezet. In bijna alle dekenaten heb ik daarover soms bittere klachten gehoord. Gelukkig heeft mijn voorganger al gekozen voor een meer decentrale aanpak van de kerksluitingen.

Zo komt het katholieke beginsel van subsidiariteit ook meer tot zijn recht. Het parochiebestuur is primair verantwoordelijk voor het gebouwenbeleid in de nieuwe parochie, vanzelfsprekend in afstemming met de staf, het bouw bureau en het econoom van het bisdom. Van uitermate groot belang is een procesmatig denken over kerksluitingen. Zoveel mogelijk parochianen moeten immers in een proces worden meegenomen. Door een open en communicatief beleid veroorzaakt een kerksluiting de minste schade. Heldere informatie is cruciaal. Iedere kerksluiting is immers een kleine ramp. Niet voor de parochianen die al zijn afgehaakt maar juist voor de vaak kleine schare gelovigen die trouw zijn gebleven. Iedere kerksluiting in ons bisdom heeft natuurlijk te maken met de realiteit van minder gelovigen en daardoor minder middelen.

Bij een kerksluiting is het belangrijk om de parochianen een zo helder mogelijk pastoraal perspectief te bieden. Hoeveel katholiek leven zal er in een dorp of stadswijk blijven? Is het mogelijk om ter plekke te blijven vieren in een dorps huis? Is het mogelijk om na een kerksluiting nog wel catechese en diaconie ter plekke te organiseren?

Het is van belang dat het bestuur van het bisdom en de parochiebesturen op een hartelijke wijze samenwerken. Meerdere keren heb ik gehoord dat een en ander verbetering behoeft. Het is van belang dat wij niet tegenover elkaar staan maar primair de gezamenlijkheid gestalte geven. Wij staan immers samen voor grote uitdagingen, ook als het gaat om de toekomst van de kerken en andere gebouwen in ons bisdom. Herbestemming van gebouwen vraagt om creativiteit en wederom om maatwerk.

In een aantal parochies worden kerkgebouwen gesloten door een gebrek aan mensen en middelen.

Meerdere pastorale teams, zo heb ik gehoord, zijn bereid om in parochiekernen die een kerkgebouw moeten ontbernen toch liturgie te vieren, bijvoorbeeld in een dorps huis of verzorgingshuis. In principe sta ik hier als bisschop positief tegenover. Het is immers belangrijk om de Kerk zo dicht mogelijk bij de gelovigen te houden.

Tot zover het citaat uit het beleidsplan van onze bisschop.

In het interview dat het Brabants Dagblad naar aanleiding van dit beleidsplan op 8 oktober publiceerde, wordt mgr. Gerard de Korte als volgt geciteerd:

„Ik leg inderdaad andere accenten (dan mijn voorganger). Kijk, ze hebben hier gedacht: het gaat slecht met de kerk dus we moeten geloofsgemeenschappen laten fuseren en aan dat fusieproces

knopen we meteen ook een gebouwenbeleid vast. Nou, dat heb ik nooit kunnen snappen. Kerksluitingen vragen om maatwerk en veel uitleg."

Dus hoe zal het onder u gaan in het bisdom Den Bosch?

„Wij kunnen vanuit Den Bosch geen masterplan maken voor de overgebleven 290 kerken. Het is de opdracht van elk kerkbestuur te zorgen dat er zwarte cijfers zijn. Als een kerkgebouw gesloten moet worden, kan het soms goed zijn ter plekke iets te organiseren in bijvoorbeeld een dorpshuis. In een ander geval vraag je gelovigen naar een kerk verderop te gaan."

Samengevat kan hieruit geconcludeerd worden dat het belang van instandhouding van de plaatselijke geloofsgemeenschappen, dus in elk van onze dorpen, centraal staat. Anders gezegd met de woorden van mgr. Gerard de Korte zelf tijdens de kennismakingsbijeenkomst met de besturen van de parochies in ons dekenaat: "als we de plaatselijke geloofsbeleving niet in stand houden, verdampt het geloof". Instandhouding van een plaatselijke ruimte voor vieringen en geloofsbeleving is daarvoor noodzakelijk. Bij voorkeur het eigen kerkgebouw. Pas als dit niet meer haalbaar is, wordt naar een alternatieve ruimte voor vieringen en gebed gezocht. Het kerkbezoek en instandhoudingskosten (restauratie / onderhoud) moeten daarbij als doorlopend proces worden afgewogen. Deze verantwoordelijkheid ligt bij het parochiebestuur, d.w.z. niet het bisdom maar de parochie heeft hierin de eerste verantwoordelijkheid. Mocht instandhouding van een kerkgebouw niet langer verantwoord zijn, dan neemt het parochiebestuur hierover een besluit na consultatie van de betreffende plaatselijke geloofsgemeenschap. In het belang van de noodzakelijke, zeer zorgvuldige besluitvorming staat samenwerking van de parochie en het bisdom voorop. Immers het kerkgebouw vervult een centrale rol in een dorp, niet alleen voor kerkbezoekers en anderszins kerkbetrokkenen, maar voor de hele dorpsgemeenschap. Daarbij mag niet uit het oog worden verloren dat onze voorouders in de loop der eeuwen de bouw en het onderhoud van de kerk zelf hebben bekostigd. Dat geldt vaak ook voor onze eigen parochianen. Denk daarbij aan de Actie Kerkbalans (jaarlijkse kerkbijdrage, die voor een deel ook bedoeld is voor de gebouwen) maar ook aan inzamelingsacties voor bijvoorbeeld restauraties.

Inkomsten uit de kerkbijdrage, bijzondere vieringen, misintenties e.d. dalen gestaag. Dit komt door overlijden van trouw betalende leden en de veel kleinere aanwas van nieuwe betalende leden. Het bisdom ziet deze landelijke tendens in de rooms-katholieke kerk en is daarom onlangs begonnen aan een begeleidingsprogramma voor parochies om ook met eigentijdse communicatiemiddelen te proberen dit tij zo goed mogelijk te keren.

Hoewel er stemmen opgaan om een kerkgebouw niet alleen kerkelijk maar ook meer multifunctioneel te gebruiken, bijvoorbeeld voor passende culturele en sociale activiteiten, bestaat hiervoor nog geen toepasbaar beleid. Vooralsnog is een kerkgebouw uitsluitend voor de eredienst bestemd omdat het een daarvoor ingewijd gebouw is. Anderzijds wordt zoals in het voorgaande door onze bisschop aangegeven, wel uitgegaan van de mogelijkheid om in niet-religieuze (niet voor de eredienst) bestemde gebouwen de eucharistie te vieren en te bidden. De grens wordt in de (nabije) toekomst misschien minder scherp. De tijd zal het leren.

In tegenstelling tot in de steden en grote dorpen, hebben kleinere geloofsgemeenschappen zoals onze vijf dorpen, één kerk en niet meerdere. Kerksluiting betekent dan niet vanzelfsprekend dat de kerkbezoekers 'gewoon' naar een andere kerk in dezelfde plaats kunnen gaan. Dan is het des te meer van belang dat de gelovigen in het eigen dorp en in de eigen vertrouwde gemeenschap hun geloof kunnen beleven. Vervalt deze mogelijkheid, dan 'verdampt het geloof' en dat willen we voorkomen.

Op het moment dat dit beleidsplan is opgesteld, is er in de vijf geloofsgemeenschappen elk weekend voldoende kerkbezoek waaruit de behoefte aan het eigen kerkgebouw blijkt. Met onze beide pastores wordt in de vijf dorpen wekelijks op zaterdag of zondag een eucharistieviering verzorgd, met incidenteel een woord- en communiedienst. In de St. Willibrorduskerk in Mill –te beschouwen als onze hoofdparochiekerk– wordt elke zondag de eucharistie gevierd en daar zijn ook de gemeenschappelijke vieringen voor de parochie als geheel, waarmee het gehele liturgische jaar daar gevierd wordt. Een voorbeeld zijn de plechtigheden in de Goede Week. Voor bijzondere vieringen, zoals Eerste Communie, Vormsel, carnavalsmis, uitvaarten e.d. is de zitplaatscapaciteit van onze plaatselijke kerken vaak volledig nodig.

Om een toekomstvisie voor onze gebouwen, met name de kerken, te kunnen opstellen, is ten behoeve daarvan in april 2015 een bouwtechnische inventarisatie uitgevoerd bij de gebouwen van de parochie. Doel van deze inventarisatie is om voor een periode van 10 jaar vooruit te kijken naar de instandhoudingskosten, d.w.z. onderhouds- en restauratiekosten. Deze kosten zijn per jaar inzichtelijk gemaakt, zodat bekend is wanneer welk onderhoud in de planning staat en wat de kosten ervan zijn. Dit onderzoek is uitgevoerd door deskundigen van de Afdeling Bouwzaken van het bisdom, ook wel genoemd Bouwbureau Bisdom Den Bosch. Tevens worden de rijksmonumenten jaarlijks geïnspecteerd door Monumentenwacht Brabant, zodat precies bekend is hoe de gebouwen er qua onderhoudstoestand bij staan.

Het Bouwbureau heeft de gebouwen van de parochie geïnventariseerd en in de meerjaren onderhoudsbegroting opgenomen: de kerken, kapellen, (voormalige) pastorieën, parochiecentra, woningen e.d.

Haps:

- H. Nicolaaskerk (rijksmonument, 1899 - 1900)
- Voormalige pastorie, verhuurd als woning

Langenboom:

- Kerk van de Heilige Familie (rijksmonument, 1926)
- Voormalige pastorie (verhuurd als woonhuis)
- Mariakapel
- Maurikkapel

Mill:

- St. Willibrorduskerk (rijksmonument, 1878)
- Pastorie (ca. 1985)
- woning Wilhelminastraat, bewoond door een van de pastores

St. Hubert:

- Kerk van de Heilige Hubertus en Barbara (rijksmonument, gebouwd vóór 1450)
- Voormalige pastorie (verhuurd aan uitvaartcentrum; 1935)
- Kosterwoning (ca. 1935) met aangebouwd parochiecentrum
- Mariakapel (2001)

Wilbertoord:

- St. Jozefkerk (1966)
- Parochiecentrum (aan de kerk vast gebouwd) met als woning verhuurde voormalige pastorie (1966).

Begraafplaatsen en hun bebouwing, alsmede vrijstaande beelden (o.a. H. Hart beelden) zijn niet geïnventariseerd omdat zij door hun aard en onderhoudskosten voor het gebouwenbeleid van ondergeschikt belang zijn. Het goed onderhouden ervan gebeurt vanzelfsprekend wel.

Nadere inhoudelijke informatie over deze inventarisatie van het Bouwbureau kan op verzoek worden verstrekt.

De kerken van Haps, Langenboom, Mill en St. Hubert hebben de status van Rijksmonument. Vanwege het belang van hun cultuurhistorische waarde zijn er subsidiemogelijkheden voor onderhoud en voor restauratie. De huidige regeling is als volgt:

1. Instandhoudingsubsidie (voorheen BRIM-regeling): Dit betreft sober en doelmatig onderhoud om het gebouw in stand te houden. De kosten die in aanmerking komen voor subsidie worden subsidiabele kosten genoemd. De maximale subsidiabele kosten bedragen bij gebouwde monumenten over de gehele periode van 6 jaar maximaal 3% van de herbouwwaarde van het monument. Uit onderzoek is gebleken dat 0,5% op jaarbasis voldoende is om noodzakelijk onderhoud uit te voeren. Vanaf 2019 bedraagt de subsidie voor alle categorieën en eigenaren maximaal 60% procent van de subsidiabele kosten. Dat was 50%. Lopende subsidieaanvragen houden het percentage van 50%.
2. Restauratiesubsidie: Deze subsidie betreft het grondig restaureren van een rijksmonumentaal gebouw. Na restauratie gaat het gebouw bij normaal adequaat onderhoud weer jaren mee. De subsidie bedraagt 70% van de subsidiabele kosten van de restauratie; dit is de maximale rijksbijdrage die via de provincie verstrekt kan worden voor een restauratie. De overige 30% dient de eigenaar zelf bij te dragen (via eigen vermogen, fondsen, gemeentelijke subsidie, acties onder de bevolking e.d.).

Voor het gebouwenbeleid van onze parochie zijn – mede in dit verband - de volgende bevindingen van belang:

1. De kerken van Mill en Haps zijn grote neogotische kerken uit de 19de eeuw. Elk van deze kerken heeft inclusief de toren een grondige restauratie nodig. Qua orde van grootte gaat het per kerk om globaal € 850.000,- respectievelijk € 2,7 miljoen euro. Restauratiesubsidie is maximaal 70% van de kosten, met als voorwaarde dat de resterende 30% van het bedrag door de parochie zelf wordt bijeengebracht. Dit kan uit eigen middelen, inzamelingen, externe fondsen e.d. Het gaat daarbij dus om per kerk een aanzienlijk bedrag van bijna 1 tot bijna 3 miljoen. Onnodig te zeggen dat dit voor een parochie een erg grote uitdaging is. Het Bouwbureau heeft hierover eind 2016 overleg gehad met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed RCE (beter bekend als Monumentenzorg). RCE kan hierin financieel niets betekenen en verwijst ons door naar de Provincie Noord-Brabant in de hoop dat deze de helpende hand kan bieden om een voldoende groot deel van die 30% bijeen te brengen. Er is een kleine subsidiepot voor dit soort gevallen, maar die is ontoereikend. Dit probleem speelt in meerdere parochies.

Voorlopig past om financiële redenen een beleid van schaars onderhouden met de nadruk op regen- en winddicht houden en de veiligheid waarborgen.

2. De kerken van Langenboom, St. Hubert en Wilbertoord verkeren in een goede staat van onderhoud. De meerjaren onderhoudsbegroting laat behoudens geplande relatief beperkte restauraties geen bijzondere kostenposten zien.
3. De overige gebouwen verkeren in goede staat van onderhoud. Er zijn geen bijzonderheden te melden. Woningen zijn bij de parochie in gebruik of aan derden verhuurd. De voormalige pastorie in Wilbertoord vormt één gebouw met de kerk en is ook verhuurd aan een particuliere bewoner. Er is geen voornemen om het woningdeel (met parochiecentrum) afzonderlijk van de kerk te verkopen. Deze kerk voorziet zoals gezegd vooralsnog in de behoefte van de plaatselijke geloofsgemeenschap. Verwacht wordt dat dit de komende jaren niet zal veranderen.

Beleidsvoornemens

Criteria voor het verantwoord kunnen openhouden van een kerk zijn met name:

1. Voldoende opbrengst van de jaarlijkse kerkbijdrage (Kerkbalans) en eventuele overige geldelijke inkomsten vanuit de betreffende geloofsgemeenschap in verhouding tot de kosten van instandhouding en exploitatie van de kerk (o.a. kosten van vieringen).
2. De aanwezigheid van een vitale geloofsgemeenschap die de kerk voldoende gebruikt is een voorwaarde. Dit uit zich in (objectief meetbare) gegevens zoals het kerkbezoek van weekendvieringen en overige vieringen, het aantal actieve vrijwilligers en de aard en omvang van hun inzet, de mogelijkheden voor goede vieringen (beschikbaarheid van koren, organist, misdienaars, koster e.d.).
3. Mocht een kerk gesloten worden, dan is het streven om in die geloofsgemeenschap een andere ruimte te vinden voor de weekend- en overige vieringen, bijvoorbeeld in het dorpshuis. Tevens wordt dan indien mogelijk een permanente kapel of andere gebedsruimte ingericht, die dagelijks geopend is.

Samengevat: een geloofsgemeenschap is medeverantwoordelijk voor het kunnen openhouden van een eigen kerk.